

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Sol Triplex In Eodem Universo

Hermann, Amand

Sultzbaci, 1676

Quarta. An Angeli possint connaturaliter cognoscere secreta cordium?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95850](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95850)

& futura, ut cras oriturum solem, ergo id magis concedendum est Angelis, utpote multo perfectioris & vivacioris intellectus, qui solâ vivacitate naturæ ima & summa potest penetrare, Mellifluis teste, & esset in illis magna imperfectio, quod similia non cognoscerent, quid enim inconvenientius esset dicere, quod non recordarentur actionum suarum præteritarum, &c. Quod autem non omnia cognoscant, patet, cum nec ratione, nec autoritate suaderi potest, unde talis cognitio illis competeret, præter solam decentiam, & eorum perfectionem, quæ tamen nihil probat.

III. DICO 2. *Futura contingentia, quæ à causis liberis dependent, ipsos actus liberos nequit Angelus virtute naturali certitudinaliter cognoscere, bene tamen conjecturaliter.* Est etiam communis.

Probatur primò ex Scriptura

Isaïæ 41. *Annuntiate, quæ futura sunt, in futurum, & sciemus, quia dii estis vos.* Et 46. *Ego sum Deus, & non est ultra Deus, & non est similis mei, annuntians ab exordio novissima, & ab initio, quæ nondum facta sunt.* Ubi prænuntiare futura (supple, dependentia à causis liberis) signum divinitatis ponitur, idque certum est, si evidenter, & certitudinaliter sine alterius revelatione manifestentur & prædicantur.

Probatur secundò Ex autoritate

S. Augustini lib. de divinat. cap. 5. ubi hæc habet: *Aliquando & hominum dispositiones, non solum voce prolatas, verum etiam cogitatione conceptas, cum signa quædam ex animo exprimuntur in corpore, totâ facilitate perdiscunt, atque hinc etiam multa futura prænuntiant, alius videlicet mira, quæ ista disposita non noverunt.* Sicut enim apparet concitator animi motus in vultu, ut ab hominibus quoque aliquid forissecus cognoscatur, quod intrinsecus agitur, ita non debet esse incredibile, si etiam leniores cogitationes dant aliqua signa per corpus, quæ obtuso sensu hominum cognosci non possunt, acuto tamen demonum possunt. Ubi Sanctus Doctor clarè adstruit, demones certò cognoscere non posse cogitationes cordis nostri, nisi in quantum per signa exteriora exprimuntur, quod est conjecturare. Et deducitur etiam conclusio clarè ex D. Bernardo ferm. 5. de Verbis Isaïæ, ubi de demone loquendo dicit: *Ex hoc pedum velamento factum veor, ut nesciens Dominum Gloria fecerit crucifigi: Ex hoc quotidie fieri, ut salutem nostram negotium ignorans serviat & invitus, serò postmodum plangens, quod dum obesse voluit, inventus est profuisse.* Ex quo sic argumentor: Si demones scirent futura libera à causis liberis dependentia, nunquam intenderent ponere, & efficere aliqua, quæ ad nostram salutem promovendam serviant, utpote, cum livore & odio pleni sint, sed ex D. Bernardo intendunt & serviunt nobis ignorantes ad salutem, ergo ea non debuerunt prævidisse. Videatur divus Bernardus tract. ad Hugonem per totum caput quintum ubi expressè docet, Angelos non potuisse præcognovisse circumstantias loci, temporis, & personæ, in incarnatione Verbi, quæ à libera Dei voluntate dependent.

Probatur Conclusio etiam Ratione: Quia seclusâ revelatione nihil est asig-

nabile, quod determinaret intellectum Angelicum ad similia futura libera cognoscenda, ergo nequeunt ea cognoscere. Probatur autem, quia, si aliquid determinare posset, maxime ipsa futura, vel species eorum, vel decretum ab æterno positum, sed hæc nequeunt determinare, ergo. Probatur minor: non ipsa futura, quia hæc supponuntur non esse præsentia, nec in se, nec in sua causa, quæ indifferens est, & indeterminata: Nec etiam species, quia de his ambigitur an dentur? Et dato, quòd dentur, de quo infra, illæ non essent Angelis connaturaliter debita, sicut nec concursus Dei, supplet vicem specierum: Nec denique decretum Dei, quia licet per hoc futura sint determinata ad futuritionem, tamen Angeli nequeunt illud connaturaliter cognoscere.

QUÆSTIO IV.

An Angeli possint connaturaliter cognoscere secreta cordium?

Potuissem hanc difficultatem

sub titulo prioris quæstionis expeditivè, utpote cum secreta cordium sint res naturales, quia tamen res satis controversa est, particulariter eam examinandam duxi. Pro quo

Notandum 1. Per secretum cordis

ordinariè Theologos intelligere volitiones creaturæ rationalis, tam Angeli, quam hominis; sicut etiam eorum cogitationes, non quomodocumque, sed in quantum à voluntate per affectionem operantur, quævis alii omnes operationes mentis, sine data reduplicacione, pro secretis cordium etiam ponant; sed in homine pro hoc statu, etiam ipsas operationes potentia sensitivæ internæ.

Notandum 2. Causam secretorum

cordium in homine defactò esse membrorum nostrorum corpulentiam, & intellectus nostri in operando à sensibus dependentiam, hinc, sicut nequimus cognoscere cogitationes alterius hominis, nisi aliquo modo ad extrâ manifestet, sic nec cognoscimus operationes sensitivæ, nisi manifestentur etiam propter eandem rationem; in Angelis verò & animabus separatis, primò est subtractio Generalis concursus Dei, quæ facit formaliter aliquid esse secretum, cum alioquin non plus possit actus talis esse secretus seu occultus, quam ipsa substantia, cum eodem modo sit extra causas suas positus. Secundò ipsa libertas operantis, quatenus in potestate ipsius est, quòd velit actum tegere, vel non tegere, ita, quòd aliquo modo subtractio illa sit in potestate creaturæ rationalis, sic enim Deus cuncta creata administrat, ut ea suos motus habere sinat, ex Doctrina D. Augustini Civit. cap. 31. sicut enim ad integritatem libertatis creaturæ spectat, aliquos actus aliis occultare, ita Deus regulariter concursum suum aliis creaturis pro libertate alterius non administrat, ad cognoscendos illos actus, ut proximè aliquo modo debita sit illa subtractio concursus Generalis, alioquin illa secreta naturaliter cognoscereatur. Nam ut

Notan-

III.

Omne ens finitum extra causam positum potest movere intellectum.

Notandum est 3. Omne ens finitum & limitatum extra suas causas positum, natum est, movere intellectum Angelicum ad sui cognitionem, sive illud sit productum à libera causa, sive à necessaria, semper enim est naturale. Ita Doctor subtilis quodl. 14. art. 3. contra Divum Thomam, qui putat, Angelum non moveri ab extrinseco objecto, sed à specie universali in ipso existente, & movente ad essentias rerum, etiam singularium cognoscendas, eo ipso, quod res ponatur à sua causa ad esse, praesertim si naturalis sit; qualis non est, secundum eundem Sanctum Doctorem, quæ à voluntate libera immediate oriuntur, ut cordium cogitationes & affectiones pie, quæ sunt altioris ordinis, & sic ab illa specie universali non represententur angelo & hinc est, quod non possit secreta cordium cognoscere. His itaq; notatis

IV.

Angelus si relinquatur sibi potest cognoscere secreta cordium.

Dico I. Si Angelum suæ naturæ relinquatur, potest ex propriis viribus naturæ cognoscere cogitationes cordium humani, prout in ipso sunt, & etiam volitiones & affectiones alterius Angeli. Ita Doctor subtilis in 2. d. 9. q. 2. contra Alensem, DD. Thomam & Bonaventuram. Eam tamen satis insinuant Angustinus & Bernardus, hic enim Serm. 5. in Cantica docet, eum infima & summa vivacitate naturæ suæ penetrare, & se nobis intrinse applicare, & lib. 5. de Consideratione cap. 5. In nobis esse, si autem in nobis sunt, & summa penetrant, cur non etiam cogitationes nostras? D. Aurelius autem in pluribus locis, nam Serm. 6. de Diversis cap. 5. ait: Cogitationes, fratres mei, quas modo non videt, nisi Deus, omnes invicem videbunt in illa Societate Sanctorum; ubi clarè docet, nunc tantum Deum solum videre cogitationes, utique, quia sibi hoc propter rationes & fines ab eo intentos, referunt; ergo, si relinquere Angelos naturæ suæ, possent eas etiam modo videre, cum poterint tunc animæ separatae. Similia habet in lib. 2. de Civit. cap. 24. & alibi, unde lib. 83. qq. q. 47. ait: Dic nobis, rogo te, quando tibi indicaverunt Archangeli, quod ipsi videant Angelos, non autem videantur ab Angelis? Quibus narrantibus Angelis cognovisti, quod ipsi videant animas, anima illos non videant? A quo hoc audisti, unde didicisti, unde legisti; Est autem eadem ratio de cogitationibus, ergo. Sed

V.

Probatur Ratione primò:

Quodcumq; objectum intelligibile actu in se, sufficienter praesens & proportionatum potentiae cognoscitivæ, potest intellectus Angelicus cognoscere, sed cogitationes & affectiones voluntatis sunt entia intelligibilia actu, praesentia, ut suppono & proportionata, ergo: major patet, quia activo & passivo sufficienter applicatis & proportionatis, ac non impeditis, sequitur actio: Probatur min. quia cogitationes propriae sunt ipsi sibi intelligibiles; ergo etiam alterius, cum possint cogitationes alterius Angeli esse minoris perfectionis, quidquid autem potest, quod plus est, potest etiam, quod minus est & quidquid potest Angelus inferior, potest & superior; ergo si Angelus inferior cognoscere suas cogitationes, poterit eandem quoq; cognoscere superior.

F. Amandi Hermann Metaphysica.

Dices: Cogitationes tales esse quidem entia intelligibilia, sed si alter Angelus velit, si verò velit eas occultare, non esse intelligibiles. Sed Contra primò: Causa naturalis debet applicata, objecto praesente, non potest ab aliena voluntate impediri directè, ut patet de oculo, sive enim Titius velit, sive nolit, si mihi proportionatum & praesens sit objectum, videbo illud. Contra secundò: Angelus non potest impedire, ut non videat alius essentiam suam; ergo nec impediri ut non videat volitionem & cogitationem suam, ant. patet ex D. Angustino supra; probatur conseq. Quia essentia Angeli non est minus intrinseca & intima, quam intellectio. Contra tertio: Illa volitio, quæ Angelus vult occultare cogitationem suam, est ens intelligibile per se; ergo, si debet occultari per illam, illa autem erit adhuc intelligibilis per se; ergo debet occultari per aliam & sic in infinitum.

VI.

Dices contra secundam solutionem, disparitatem esse, quia essentia Angeli est substantia, intellectio est accidens, & ipsa volitio est ordinis supernaturalis. Sed Contra: Quia tam substantia, quàm accidens, est ens actuale, proportionatum & intelligibile naturaliter. Quod autem dicunt, volitionem & piam affectionem esse ens ordinis supernaturalis, omnino falsum est, tum, quia producitur à causa naturali, prout opponitur supernaturali; tum, quia ipsa volitio non est altioris ordinis, quàm causa producens; tum, quia alioquin sequeretur, quod etiam actus imperati essent ordinis supernaturalis, aut si non, certè tunc debebunt admittere, quod, licet, non possit Angelus videre volitiones alterius, quod tamen possit cogitationes etiam imperatas.

Probatur Conclusio secundò:

VII.

Ex sententia Thomistarum sequitur, quod Angelus nunquam poterit cognoscere secreta cordium, vel, quod connaturaliter semper cognoscant, utrumq; est contra ipsos, ergo. Probatur sequela; Quæcumq; cognoscunt Angeli, cognoscunt per species concreatas (excipiunt Deum & suam propriam essentiam) sed Angeli non habent species concreatas secretorum cordium; ergo nunquam poterunt cognoscere, vel si habent, poterunt connaturaliter, sicut alias res.

Dices: Angelum non habere species concreatas secretorum cordium, exinde autem non sequitur, quod nunquam possint ea cognoscere, quia sunt cognoscibilia per ordinationem voluntatis Angeli loquentis, & revelantis ea ad intellectum Angeli audientis. Sed Contra primò: Angeli non possunt loqui, nisi de rebus, quarum species concreatas habent, secundum ipsos, sed &c. ergo. Contra secundò: Quod ex natura sua est altioris ordinis, non potest per relationem supervenientem mutari de illo ordine ad inferiorem, sed secreta cordium sunt altioris ordinis, secundum ipsos; ergo per ordinationem, quæ est mera relatio rationis, non poterit fieri inferioris: major patet, tum, quia quod est secundum essentiam unius generis, nequit fieri alterius, nisi essentia mutetur: tum

T c c c t t t u m

tum, quia visibile per nullum superveniens fiet gustabile & e contra. Contra tertio: Ipsa ordinatio si non est, relatio, erit actus voluntatis; ergo ipsa non erit intelligibilis, cum non habentur ejus species, utpote ordinis supernaturalis.

VIII.

Probatur Conclusio tertio

ex Durando 2. d. 8. q. 5. num. 7. Quia ratio D. Thomæ, cui innitur ejus sententia negans, nihil convincit, ergo: probat ant. Durandus his verbis: Quia istud habet multas calumnias (Dico ego, pace Tanti Doctoris Sancti) Dato enim, quod voluntas soli Deo subiaceat, quoad causalitatem, non sequitur, quoad cognoscibilitatem, alioquin non cognosceremus ea, quæ à solo DEO creata sunt, ut sunt Cælum, materia prima &c. Item dato, quod voluntas Deo subiaceat, quoad motionem, non tamen sequitur, quod non subiaceat aliis, quoad cognitionem: quia per eandem rationem motus cæli, qui est à voluntate angeli moventis, non esset notus nobis. Item ratione libertatis voluntatis non potest latere nos motus ipsius, quia libertas non est impedita ab alterius cognitione, sed ab alterius coactione. Specialiter autem in proposito nostro, si cogitationes nostræ laterent Angelum, quia dependent à voluntate, per eandem rationem & operationes transeuntes in materiam exteriorem, quæ imperantur à voluntate, laterent ipsum, non enim est differentia in his & in illis, quoad cognitionem Angeli, cui ea nota sunt, cæteris pariter, intrinseca & extrinseca, eò, quod non accipiant cognitionem à sensibilibus. Sed in contrariam

IX.

Opponitur Autoritas Sacre Scripture

pluribus in locis, signanter Jeremiæ 17. ubi dicitur: *Prayum est cor hominis, & inscrutabile, & quis cognoscat illud? Ego Dominus scrutans corda,* 2. Regum 8. *Tu solus nosti corda filiorum hominum;* ergo Angelus nequit naturaliter cognoscere secreta cordium, etiam relictus viribus naturæ suæ, quia nihil potest ei adscribi, quod soli Deo competit, ergo. R. negando consequentiam utramque, quia quod Deus dicatur solus scrutator cordium, est Primò, quia universaliter cognoscit omnia, tam præsentia, quam præterita & futura, ex propria perfectione, ut impossibile sit impedire, quin ea cognoscat: Secundò, quia cognoscit, ut Judex universalis, quo modo nec Angeli boni, nec Angeli mali possunt ea cognoscere: Tertio, quia ea cognoscit cum necessitate absoluta, quatenus illa nequeat objectivè præsentia non habere, defectu cujus multos bonos motus Angeli boni non cognoscunt, nec mali, quia Deus impedit & cum eis non concurrat, quod si concurreret, posset omnino cognoscere. Unde autem sciam, quod non concurrat, si quæras? Respondeo, quia ad perfectionem libertatis pertinere videtur, ut possint Angeli aliquas cogitationes & pias affectiones voluntatis, sibi reservando, occultare.

X.

Instatur: Ex solutione sequeretur, quod etiam solus DEUS cognosceret res naturales, quia ille solus eas cognoscit ex necessitate, ex

omnimoda perfectione, quæ impedit non potest, sed certum est, quod ille solus non cognoscat; ergo si illi textus aliquid probant, probant nullo modo Angelum secreta cognoscere, alioquin si cum illis limitationibus Deus tantum cognoscit, stat sequela intellectus. R. concedendo sequelam, quia solus DEUS res naturales, ex necessitate & propria perfectione, omnes simul cognoscit, tam præteritas, quam præsentis: quod autem de cogitatione secretorum cordium magis loquitur Scriptura, eam DEO attribuendo, est, quia sibi reservat particulariter ad punitionem & præmiationem, unde dici potest, DEUM solum sibi reservare eorum cognitionem. Hinc D. Bernardus tract. de morib. & off. Præl. ait de Christo: *Solus meritis constitutus est iudex verorum & mortuorum, qui finxit singularem corda universorum, & intelligit omnia opera eorum.*

Dico 2. Probabilis est defectus, angelis, nec bonos, nec malos cognoscere secreta cordium, id est, cogitationes intellectu & affectiones voluntatis. Hæc est extra controversiam.

Probatur primò Autoritate Sacre

Scripturæ, Pl. 47. *Ipsè novit abscondita cordis,* 2. Paral. 6. *Tu exaudies de Cælo. Et reddis unicuique secundum vias suas, quas vestrum habere in corde suo, Tu enim solus nosti corda filiorum hominum,* & supra Jeremiæ 17. & 2. Reg. 8. in quibus omnibus locis attribuitur soli Deo cognitio cordium & secretorum; ergo defectus angelis id non conceditur.

Probatur secundò ex Patribus:

D. Augustino Enarrat. in Pl. 7. dicente: *Opera nostra possunt esse nota hominibus, sed quo animo fiant, solus ille novit, qui scrutatur corda Deum,* Rom. Pl. 141. *Ibi ergo effunde precor tuum, nisi ipse videat, qui remunerat: nec refert, quod loquitur de hominibus, quia à fortiori id tenendum de secretis Angelorum; quod autem Demones non cognoscant ullatenus secreta cordium nostrorum, expressè habet in lib. de Ecclesiasticis Dogmat. cap. 81. dicens: Interius animi cogitationes Diabolum non videt, serò sumus.*

Probatur tertio: Ex aliis, qui ex

cognitione cordium & cogitationum humanarum, probant Christum fuisse verum Deum, ut est Ambrosius in Lucam cap. 5. Chrysostr. hom. 30. & 42. in Matth. cap. 9. & 11. Hieronymus in cap. 9. Matth. sic argumentatur: *Ipse videt cogitationes hominum, sed nullum potest cogitationes internas videre, nisi solus Deus; ergo Christum est Deus.* Sic quoque argumentatur D. Bernardus tract. de moribus & off. Ep. & Præl. cap. 6. *Prayum est cor hominis & imperscrutabile, ita, ut nemo sciat, quæ sunt in homine, nisi spiritus hominis, qui in ipse est, sed nec ipse plene. Qui iudicat, Dominus est, Dominus, cuius scientiam non effugit, sententiam non subterfugit, etiam quod propriam latet conscientiam. Audivit DEUS in corde cogitationes, quod non audit vel ipse, qui cogitat. Merito itaque non erat opus Domino IESU, ut qui testimonium perhiberet de homine. Ipse numerum sciebat, quid esset in homine. Quis cogitavit,*

Math. 9. ait, mala in cordibus vestris? respondebat non sermone, sed cogitationibus. Audiebat non loquentes, videbat non apparentes. Sancti, inquam, Patres ex cognitione cordis cogitationum, colligebant Christum esse verum Deum, sed hæc argumentatio prorsus nihil valeret, si Angeli defecto cognoscerent secreta cordium, ergo: maj. constat ex autoritate Patrum adducta: min. est evidens, quia malè concluditur aliquem esse verum Deum, ex eo, quod est commune Deo & Creaturæ, sed si defecto cognoscerent Angeli secreta cordium, hoc esset commune Deo & ipsis, ergo.

XIII. Dices cum Durando, Sanctos Patres non deduxisse ex cognitione secretorum cordis præsentium, Christum esse verum Deum, cum nec in Scriptura id pro argumento Divinitatis aliquo modo ponatur, sed ex eo, quod omnia cordis secreta, tam præsentia, quam præterita & futura cognoscebat. Sed Contra: In prædictis locis, saltem in aliquibus, sermo est de præsentibus cordis secretis. Deinde de illis præsentibus loquuntur Hieronymus & Bernardus &c. Deniq; sine fundamento limitantur Scripturæ verba dicentia, absolute soli Deo competere hujusmodi cognitionem, ut significent omnia secreta collectivè sumpta, cum illa non solum sint secreta, sed quælibet etiam in particulari. Tandem videtur, quod nihil debeat dici secretum cordis, nisi, quod actu præsens est, nam, quod fuit, perinde se habet, ac si non esset & quod erit, nondum est.

XIV. Dices cum Hervæo, Patres non colligere divinitatem ex cognitione secretorum cordis, quoad substantiam, sed tantum ex cognitione eorum omnimodo, quo cognoscibilia sunt, quod bene potest fieri, cum Angeli non cognoscant omni modo, quo sunt cognoscibilia. Sed Contra: Hæc glossa omnino falsa videtur & voluntaria, quia nec in verbis Christi fit ulla mentio de cognitione secretorum cordis, quoad omnem modum, quo cognoscibilia sunt, nec Patres in sua argumentatione unquam dixerunt, ideò se colligere, Christum esse Deum, quod cogitationes cordis cognoscat omni modo, quo sunt cognoscibiles, imò nec hoc dicere poterant, quia probabiliter Christus, quæ homo, non cognovit secreta cordium omni modo, quo sunt cognoscibilia, quia sic non possunt cognosci, nisi per cognitionem comprehensivam, quam Christus probabiliter non habuit. Et, quævis sic bene defendantur Scripturæ, & Patres & infantia datæ solvantur, attamen

XV. Dico 3. Non est dogma fidei, quod Angeli boni defecto non cognoscant præsentia cordium secretorum, quævis fidei valde conforme sit, Angelos malos ea non cognoscere.

Probatum Quia ex vulgato Theologorum: Quod expressè non traditur in Scriptura, nec explicitè continetur in Evangelio, nec definitur in Conciliis, nec à Sanctis Patribus ab Ecclesia, quantum ad doctrinam authenticam, docetur, non est dogma fidei, sed nihil horum habetur, quod Angeli non cognoscant secreta cordium, ergo. Deinde, nihil est de fide, F. Amandi Hermann Metaphysica.

quod per aliam Scripturam sine contradictione ad determinationem explicari potest, sed sic possunt explicari Scriptura & Patres, ergo: major patet: Probatum minor: Nam licet dicatur, quod solus Deus habeat immortalitatem, tamen non sequitur, quod Angelus etiam non sit ex natura sua, semel ad extrà positus, immortalis, sed quod immortalis non sit eo modo, quo Deus, nempe omni indefectibilitate, & annihilabilitate: ergo à pari sic discurre potest. Quod autem Demones defecto non cognoscant secreta cordium, expressè docet Doctor in 4. dist. 10. q. 8. quodq; fidei sit magis consentaneum, exinde deduco, quia alioquin multa bona impedirent, cum tamen alligati sint, ut nocere non possint, nisi volenti, nec hominibus mala machinari, nisi in quantum permittuntur. Deinde magis conforme videtur ad pœnam eorum subtrahere hujusmodi concursum generalem, sicut subtrahit, ne possint se pro libitu localiter movere, nec cessare à consideratione perpetua ignis infernalis.

QUÆSTIO V.

An Angeli similiter mysteria gratiæ naturaliter cognoscant & quæ?

Quaestio hæc procedit de omnibus mirabilibus effectibus Omnipotentia Divina, quæ misericordiarum Pater, pro salute hominum, ex nimia charitate operari dignatus est & usque nunc operatur, qui proinde mysteria gratiæ appellantur; suntq; in duplici differentia, alia enim dicuntur supernaturalia in substantia, alia in modo; prima sunt ea, quorum entitas est supra vires naturæ absolute & omnimodè, ita, quod à solo Deo sint producibilia citra ullum debitum, & exigentiam virtutis creatæ, imò juxta aliquos dummodo concursus specialis Dei, ad aliquid producendum, sit indebitus & specialis, licet partialiter & effectivè producat à causa creatâ, propter actus virtutum Theologicarum, de quibus controvertitur, simpliciter autem supernaturalia in substantia sunt Incarnatio, Mysterium Eucharistiæ, habitus supernaturales, auxilia specialia, &c. Supernaturale quoad modum est illud, cujus entitas est supra vires naturæ non absolute, sed tantum quoad circumstantiam, ex modo, quo hic & nunc fit, ut suscitatio mortui, &c. Ita quod utriusq; differentia constituitur per extrinsecam comparationem ad agens, vel ad subjectum, in quo forma supernaturalis recipitur, non verò differunt intrinsecè, quia habitudo ad agens aliud & aliud, non reddit rem intrinsecè diversam & entitativè distinctam præter perfectiones divinas, quæ intrinsecè sunt in substantia formaliter supernaturales. De mysteriis gratiæ, in posteriori acceptione, non est difficultas, bene tamen de supernaturalibus, quoad substantiam. Verum

Notandum adhuc, Quod, quando queritur, an Angelus naturaliter cognoscat mysteria gratiæ, tunc naturaliter non excludere concursum objecti, & ceterarum causarum

Tette 2 natura-